

בהוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוני
ר' בנימו שמואל שליט"א

(דף ט"ו ע"א) מְחַלֵּל יוֹמָא דְשַׁבְּתָא, בִּידוּי בְּעוֹבְדֵתָא. בְּרַגְלֵי, לְמַהֲרֵי לְבַר מְתַרִין אֶלְפִין אַמִּין. כָּל
אֶלֶין חֲלוּלָא דְשַׁבְּתָא אֵינוֹן.

אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ, דָּא אֵיהוּ אַתְרֵי זְקוּדֵי וְשֵׁתָא, דְּהָא לְבַר מְנִיָּה, אֱלֹהִים אַחֲרִים נִינְהוּ.
בְּרוּךְ כְּבוֹד יי', דָּא כְבוֹד דְּלַעֲיָלָא. מִמְּקוֹמוֹ, דָּא כְבוֹד דְּלִתְתָּא. דָּא אֵיהוּ רְזָא דְעַטְרָא דְשַׁבְּתָא,
בְּגִין כּוּךְ אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ. זַפְּאָה חוּלְקִיָּה מָאן דְּזָכִי לִיקְרָא דְשַׁבְּתָא זַפְּאָה אֵיהוּ בְּעַלְמָא דִּין
וּבְעַלְמָא דְאַתֵּי.

וַיֹּאמֶר יי' אֵל מֹשֶׁה עֲבוֹר לִפְנֵי הָעָם וְגו'. (שמות יז) רַבִּי תָּיִיא פְּתַח, (תהלים לד) חוֹנֵה מִלְּאָךְ יי' סְבִיב
לִירְאִיו וְיַחְלָצֵם. זַפְּאִין אֵינוֹן צְדִיקֵינִיא, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְרֵיעִי בִּיקְרִיהוֹן, יְתִיר עַל דִּילִיָּה.
תָּא חוּזִי, כְּמָה אֵינוֹן בְּנֵי עַלְמָא, דְּמַחְרְפִי וּמְגַדְפִי לְעֵילָא, בְּגוֹן סְנַחְרִיב חֲרַף וְגַדְרָה, וְאָמַר (מלכים ב'
יח) מִי בְּכָל אֱלֹהֵי הָאָרְצוֹת וְגו'. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְחִיל, וְלָא תִבַע מְנִיָּה. כִּיּוֹן דְּאִוְשֵׁיט יְדִיָּה עַל
חֻזְקִיָּה, מַה כְּתִיב (מלכים ב' יט) וַיֵּצֵא מִלְּאָךְ יי' וַיַּךְ בְּמַחְנֵה אֲשׁוּר וְגו'.

יִרְבְּעֵם בְּן נְבֹט הוּא פְּלַח לְעַבְדֵּיהּ זְרָה, וּמְקַטֵּר לָהּ, וּמְזַבַּח לָהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא תִבַע מְנִיָּה.
וְכַד אַתָּא עַדוֹ נְבִיאָה, וְאַתְנַבִּי עֲלִיָּה, וְאִוְשֵׁיט יִרְבְּעֵם יָדָא לְקַבְּלִיָּה, מַה כְּתִיב (מלכים א' יג) וַתִּיבֹשׁ
יְדוֹ וְגו', וְלֹא יָכַל לְהַשִּׁיבָה אֱלֹיו. (ועל דפּלַח לְעַבְדֵּיהּ זְרָה לָא תִבַע לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא).

פְּרַעַה חֲרַף וְגַדְרָה, וְאָמַר (שמות ה) מִי יי' וְגו'. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא תִבַע מְנִיָּה, עַד דְּסָרִיב בְּהוּ
בְּיִשְׂרָאֵל, דְּכְתִיב, (שמות ט) עוֹדֵךְ מִסְתַּלֵּל בְּעַמִּי. (שמות ט) הִנֵּה יָד יי' הוֹיָה בְּמִקְנֵךְ וְגו', וְכֵן בְּכָל
אַתְרֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תִבַע עַלְבוּנָא דְצְדִיקֵינִיא יְתִיר עַל דִּילִיָּה.

הָכָא מֹשֶׁה, אָמַר עוֹד מְעַט וּסְקִלוּנִי, אָמַר לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מֹשֶׁה לָאוּ עֵינֵן הוּא לְמַתְבַּע
עַלְבוּנָךְ, אֶלָּא עֲבוֹר לִפְנֵי הָעָם, וְאַחֲמִי מָאן יוֹשֵׁיט יְדוּי לְקַבְּלָךְ. וְכִי בְּרִשׁוּתֵיָּהוּ אַתְּ קָאִים, אוּ
בְּרִשׁוּתֵי.

וּמִטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בוֹ אֶת הַיָּאוֹר קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ.

השלמה מההשמטות (סימן ו)

תִּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי גְלִיף הוּא חוּטְרָא מְתַרִין סְטָרִין מְשַׁמָּא קוּדֵישָׁא, חַד סְטָרָא דְרַחֲמֵי וְדִינָא
בְּאַתְרוֹן גְּלִיפּוֹן, וְחַד סְטָר דִּינָא בְּדִינָא נְחֹשׁ עַלֵי צוּר. תָּא חוּזִי פְּתִיב (שמות י"ד) וְאַתָּה תִּרְם אֶת מִטְּךָ
וְנָטָה אֶת יָדְךָ עַל הָיָם. מָאִי וְנָטָה, פְּלוּמֵר נָטָה בְּחַד גִּיסָא דְגְּלִיפָא בְּרַחֲמֵי וְדִינָא, וּכְתִיב וַיֵּט מֹשֶׁה
אֶת יָדוֹ וְלֹא כְתִיב וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ. פְּלוּמֵר, אֶסְטִי מַחְד גִּיסָא. וְאִי תִימָא דְגְּלִיף הוּא מִקְדָּמַת
דְּנָא נְחֹשׁ עַלֵי צוּר, אֶלָּא בְּאַסְנָא אַתְגְּלִיף דְּכְתִיב (שמות ד) וַיִּשְׁלַכְהוּ אֲרֻצָּה וַיְהִי לְנְחֹשׁ, בְּהֵיָּה
שְׁעֵתִי אַתְגְּלִיף נְחֹשׁ עַלֵי צוּר.

וְתִאחֲזִי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְשָׁמוּי הוּוּ גְלִיפּוֹן בְּחוּטְרָא יַעֲבִידוּ אַתָּאן, וְתִנְיָא
תְרִין אַתִּין אַתְעֲבִידוּ בְּיָמָא בְּהֵוּא סְטָר דְּסָטָא מֹשֶׁה בְּרַחֲמֵי וְדִינָא, בְּזַע יָמָא לְיִשְׂרָאֵל בְּתַרְסֵר

שְׁבִילִין וְאַתִּיב בְּדִינָא עַל מַצְרָאֵי וְאַטְבָּע לְהוֹן בְּתַהוּמָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (שְׁמוֹת י"ד) וַיָּשָׁב ה' עֲלֵיהֶם אֵת מִי הַיָּם מֵהָיָא שְׁעֵתָא בְּעָא לְאַפְקָא מִיָּא. אָמַר לִיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסִטִי חוּמְרָא מְגִיסָא אוּחְרָא וְתָרִין אַתְּאֵן אַתְּעֵבִיד בֵּיה, כְּמָה דְאַתְּעֵבִיד מְסִטְרָא אוּחְרָא, חַד אֵת הָכָא וְחַד אֵת כְּמִרְבָּה. אָבֵל הַשְּׁתָּא, (שְׁמוֹת י"ז) וְהַכִּיתָ בַּעֲוֹת, בְּאֵן עוֹר, בְּהֵאֵי עוֹר, וְסִלִּיק נַחֲשׁ דְלִזְמָנָא אַחְרָא. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר מָאֵי דְכְּתִיב (בְּמַדְבָּר כ) קַח אֵת הַמַּטֶּה וְחִקְהֵל אֵת הָעֵדָה אַתָּה וְאַהֲרֹן אַחִיךָ וְדַבַּרְתֶּם. מָהוּ וְדַבַּרְתֶּם.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר מִנִּי לִיה עַל נַחֲשׁ דְהָא אַתְּעֵבִיד בַּעֲוֹר. הַשְּׁתָּא בְּעֵי דְאַתְּעֵבִיד בְּנַחֲשׁ לְאַשְׁלָמָא שְׁמִי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאֵלִין אַתִּין, מְשַׁמַּע דְכְּתִיב וְדַבַּרְתֶּם וְכְתִיב (בְּמַדְבָּר כ"א) וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבַמִּשְׁה. מָה כְּתִיב בְּתַרְיָה, וַיִּשְׁלַח ה' בְּעָם אֵת הַנְּחָשִׁים הַשֹּׁרְפִים וְגו'. מָה נַחֲשׁ חִילִּיה בְּפוּמִיָּה, אוּף הָכָא בְּפוּמָא וּמִטְּשָׁה לָא עֵבֵד הָכִי, אֱלָא הָכָה, מָחָא וְלָא אֲשָׁלִים שְׁמָא, אֱלָא חוּר בְּקִדְמִיתָא בְּשְׁמָא דְעוֹר וְשַׁבְּק שְׁמָא דְנַחֲשׁ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּהְיֶה, וְלָא כְּתִיב וַיְדַבֵּר, כְּמָה דְאַתְּפַקְהָ וְדַבַּרְתֶּם. דְתַנִּינָן עוֹר לְמַעַבְדָּה, וְנַחֲשׁ לְמַלְלָא. (בְּמַדְבָּר כ) וַיִּךְ אֵת הַסֵּלַע בַּמַּטֶּהוּ פַּעַמַיִם, חַד דְעֵבֵר וְחַד הַשְּׁתָּא.

תְּנִיָּא אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בֵּיה שְׁעֵתָא אֲשַׁתְּאָר שְׁמָא, כְּלוּמַר דְלָא אֲשַׁתְּלִים בְּהָהוּא אוּת דְשָׁבִיק מִטְּשָׁה נַחֲשׁ וְלָא אֲשַׁתְּלִים כָּל שְׁמָא, דְהָא בְּחַד גִּיסָא אֲשַׁתְּלִים. בִּימָא מְגִיסָא אוּחְרָא, שְׁרִי בַעֲוֹר וְלָא אֲשַׁתְּלִים בְּנַחֲשׁ. אָמַר לִיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבַדְתָּ דְשְׁרִי שְׁמִי וְלָא אֲשַׁתְּלִים לְמַעַבְדָּא אַתְוּון, אוּף אֵת שְׁרִית, וְלָא תִשְׁתְּלִים. (בְּמַדְבָּר כ) לָכֵן לָא תְבִיאוּ, שְׁרִית לְאַפְקָא לוֹן, וְלָא תִשְׁתְּלִים לְאַעְלָא לוֹן לְאַרְעָא. לָכֵן לָא תְבִיאוּ, אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר יַדַּע לְבָא דְמִטְּשָׁה בְּקִדְמִיתָא, דְדַחִיל כִּד חֲמָא נַחֲשׁ. דְכְּתִיב (שְׁמוֹת ד) וַיִּנָּס מִטְּשָׁה מִפְּנֵיו, לְבָא חֲמָא וְלָא יַדַּע.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר כְּתִיב (בְּמַדְבָּר כ"א) וַיַּעַשׂ מִטְּשָׁה נַחֲשׁ נַחֲשֵׁת וַיִּשְׁמַהוּ עַל הַנָּס, עַל נָס לָא כְּתִיב אֱלָא עַל הַנָּס. בְּעָא לְאַתְקִנָּא מָה דְחֶסֶר. אָמַר לִיה קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּתִיב (בְּמַדְבָּר כ"ז) לְהַקְדִּישְׁנִי בְּמִים, בְּמִים וְלָא בְּדָבָר אַחֵר. כְּשֵׁם שְׁהַתְחַלַּת בְּמִים, בְּעֵינָא דִישַׁתְּלִים בְּשְׁמִי הַנָּס בְּמִים. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר אַתְרָא דְחֶסֶר לָא שְׁלִים אָבֵל אֵת מְגִיד נָסָא חָדָא (נ"א הָכָא).

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ כְּתִיב (בְּמַדְבָּר כ"א) עֲשֵׂה לָךְ שְׂרָף, עֲשֵׂה לָךְ, לְתוּעֵלְתָּהּ. עֲשֵׂה לָךְ, תְּקִין מָה דְחֶסֶרְתָּ וְעַם כָּל זָה, לָא תִקֵּן אֱלָא רְאִיָּה, שְׁהִיזוּ רֹאִים בְּנַחֲשׁ וְחִיין, אָבֵל לָא נִקְדָּשׁ שְׁמָא בְּמִים וְאַשְׁתְּאָר חֶסֶר מֵהַשְּׂאָר. וְתִקְנַת בְּרִיאָה, (דְּבָרִים ל"ב) עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים וּרְאֵה, הַנֶּגֶד רֹאֵה בְּעֵינֶיךָ וְשַׁמָּה לָא תַעֲבֹר (בְּמַדְבָּר כ"ז) וּרְאִיתָ אוֹתָהּ וְנָאֲסַפְתָּ אֶל עַמְּךָ. תָּא חִיז דְאַפִּילוּ רְאִיָּה כִיּוֹן דְעֵבֵד רְאִיָּה, בְּהֵאֵי אֲשָׁלִים לִיה רְאִיָּה, אָבֵל לָא אֲשָׁלִים שְׁמָא בְּמִיָּא כְּמוֹ שְׂאָר כָּל שְׁמָא.

אָמַר רַבִּי יַצְחָק בְּשַׁעָה דְאָמַר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (בְּמַדְבָּר כ) לָכֵן לָא תְבִיאוּ. אָמַר מִטְּשָׁה, הָאֵי חוּיָא לְתַקְלָא עַלְמָא הַוָּה. אָמַר לִיה מִטְּשָׁה, לָאוּ הָכִי, דִּינָא לְחִיבִיבִיָּא וְחִיין לְמֵאֲרִי קְשׁוּט, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה דְכְּתִיב (בְּמַדְבָּר כ) וּרְאֵה אוֹתוֹ וְחִי יַדַּע מִטְּשָׁה דְרַכְיוֹ וְהַעֲדִיק עֲלָיו אֵת הַדִּין. פְּתַח וְאָמַר, (דְּבָרִים ל"ב)

הצור תמים פעלו, דא הוא צור דקאמרינן (דברים ל"ב) אל אמונה ואין עול דכתיב, וראה אותו וחי.
וכתיב (שמואל ב' כ"ב) האל תמים דרכו.

אמרר' תייא והא תנינן, אל, גזרת רחמי הוא כמה דאת אמר (במדבר כ"ג) אל מוציאם ממצרים,
(שמות ל"ד) אל רחום וחנון. אמר ליה, לאו הכי. דתנינן, שליט רחמי על דינא, אל בלחודוי יכולת
הוה ליה ורשותיה הוה דיליה. מאי יכולת, שולטנותא דאל, אתגבר גזירה דיליה. כמה דאת
אמר, (בראשית ל"א) יש לאל ידי, ורשותא דיליה יכולת דעינא בישא. כמה דאת אמר יש לאל ידי.
אמר ליה, והא כתיב (דברים י') האל הגדל הגבר, אל גדול נצחא, אל בלחודוי נצחא. וכתיב (דברים
ל"ב) הצור תמים פעלו פי כל דרכיו משפט. הא צור (דברים ל"ב) אל אמונה ואין עול, הא נחש עלי
צור.

נהדרלמילי קדמאי, וכתיב (איוב ה) האל יענת משפט, חס ושלום. אמר רבי אלעזר היינו דכתיב
(תהלים פ"ה) אשמעה מה ידבר האל וגו'. (שמות ד) וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו, כמה דאת
אמר (דברים כ"ז) מטה משפט, מטה כלפי חסד.

אמררבי יוסי שני מטות היו, אחד של משה ואחד של הקדוש ברוך הוא. מאי משמע, דכתיב
(שמות ד) ומטה האלהים. דתנינן, בשעה שהיה נוטל משה המטה ברשותו, היה כאילו שלו. הדיא
הוא דכתיב (שמות ד) ויקח משה את מטה האלהים בידו, פיון דאמר ויקח משה, איני יודע שלקחו
בידו. אלא מהו בידו, ברשותו ביכלתו.

ואמררבי יוסי ברשותו של משה היה, עד שהוקם המשכן. פיון שהוקם המשכן, חזר המטה
לפני העדות ומשה היה נוטלו לעשות בו נסים. הדיא הוא דכתיב (במדבר כ) ויקח משה את המטה
מלפני ה', פיון שלקחו הרי הוא ברשותו ופשוטו היה.

אמרר' יהושע, אותו המטה של סנפירינון היה, ומששת ימי בראשית נברא. כמה דתנינן
והמכתב והמטה. רבי יהודה אמר, של עץ היה. מאן דאמר של סנפירינון היה, דכתיב (יחזקאל א)
כמראה אבן ספיר דמות פסא, וכתיב (שמות ד) מטה האלהים. ומאן דאמר של עץ היה, דכתיב
(שמות ט"ו) ויורהו ה' עץ וגו' שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. אמר הקדוש ברוך הוא, מפאן הרי
חק ומשפט לעשות נסים, חק ומשפט. נחש עלי צור דכתיב (משלי ל) נחש עלי צור. ושם נסהו
משום דכתיב (שמות ט"ו) וימתקו המים.

דבראחר, אמר הקדוש ברוך הוא מפאן ולהלאה חק ומשפט שלא יהא נקדש אלא במים
שנמתקו. אמר רבי יהודה, פתיב, פי מרים הם מפאן שנינו, יש מים עכורים ויש מים צלולים,
יש מים מרים ויש מים מתוקים. ויצעק אל ה', למה צעק, מפאן שהיה בצער באותה שעה.
אמר לו, משה הנחש שנהפך בפנה עכשיו אצטרף לחקא ליה בצור, ותרווייהו עמדו על המים
המרים. ואותה שעה אתחקק צור בנחש שהיה בו קודם. הדיא הוא דכתיב (שמות ט"ו) שם שם לו
חק ומשפט.

כִּדְאָתָא ר' אַבָּא, אָתוּ שְׂאִילוֹ קָמִיהּ. אָמַר לְהוּ שְׂפִיר קְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָכִי הוּא, וְאַנָּא אֵינְצִטְרִיךָ לְגַלְגָּלָה רְזָא דְמַלְאָה, וְהָא חֲזִינָא דְרַבִּי יְהוּדָה גְּלִי לָהּ. אֲלָא אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה, מַשָּׁה הַשְׂתָּא בְּמַצְרַיִם, הִיָּה הַמַּטֵּה שֶׁל אַהֲרֹן לְדַחוּת הַקֶּשׁ הַשּׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל בְּמַצְרַיִם. אֲבָל פְּשִׁיעָאוּ בְּמַצְרַיִם, כַּמָּה מַקְטָרְגִי מְזַמְּנֵי עַל יִשְׂרָאֵל לְדַחוּתָם בְּיָם, כַּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ וְקַטְרָגוּ.

בְּאוּלָּיִם, בָּא רַהֲב שָׂרוּ שֶׁל מַצְרַיִם וְשָׁל יָם אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה תְּרַם וּנְטָה יָדָהּ. כִּיּוֹן דְאָמַר תְּרַם אֵת מַטֵּה מַהוּ וּנְטָה אֵת יָדָהּ, אֲלָא תְּרַם אֵת מַטֵּה נֶגֶד רַהֲב שָׂרוּ שֶׁל מַצְרַיִם. בָּאוּ לְמַרְהָ, כַּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ אֲצֵלָם וּנְצִטְעַר מַשָּׁה וְצִעֵק. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב (שְׁמוֹת ט"ו) וַיִּצְעַק אֶל ה'. אָמַר לִיה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. מַשָּׁה, תְּרַי לָהּ עֵצָה בְּזוּהָ. הַשְּׁלֵף הַמַּטֵּה אֲצֵלָם וַיִּתְחַקֵּק נָחַשׁ עָלֵי צוּר, שְׁנֵינְהֶם בְּיַחַד, וַיִּצְוּלוּ. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב (ש"ס) וַיִּזְרְהוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלֵף אֶל הַמַּיִם. עֵץ, כַּמָּה דְאִתְמַר (קֹהֶלֶת י"א) מְקוֹם שְׁיִפּוֹל הָעֵץ, שְׁהוּא עֵצָה, וַיִּשְׁלֵף אֶל הַמַּיִם. וְכַתִּיב (שְׁמוֹת ט"ו) שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט, נָחַשׁ עָלֵי צוּר. וְשָׁם נִסְחָו, עֲטָרְהוּ בְּנִסְיָם אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה תְּרַי לָהּ שְׁיַעֲמוּד אֲצֵל הַמַּיִם תְּרַי לָהּ לְהִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵי בְּמַיִם.

כְּשֶׁבְּאוּלָּיִם, בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרָג בְּהֶם. אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּמַקּוֹם הַזֶּה אֵין צָרִיךְ מַטֵּה. תְּרַי יַעֲקֹב שְׁהוּא אֵילָן בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ וְהוּא שְׁבַעִים תְּמָרִים וּשְׁתֵּים עָשָׂרָה עֵינֹת מַיִם, שְׁנַיִם עֲשָׂר שְׁבַטִים בְּשִׁבְעִים עַמּוּדִים וּשְׁנַיִם עֲשָׂר שְׁבַטִים. כַּמָּה דְאִתְ אָמַר (ישעיה א) כִּי יִבוֹשׁוּ מְאִילִים אֲשֶׁר חֲמַדְתֶּם. מִיָּד, וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם בְּמַקּוֹם הַזֶּה שְׁנַקְרָא אֵילָן, וְהוּא אֵילָם. מִשְׁמַע דְכַתִּיב עַל הַמַּיִם, וּמִשְׁמַע דְכַתִּיב שָׁם לֹא וְלֹא בְּמַקּוֹם אַחֵר וְשָׁם שְׁלֵטוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַמַּיִם וְלֹא הוּצָרְךָ הַמַּטֵּה. מִכָּאֵן וְלַהֲלָאָה אֵינְצִטְרִיךָ הַמַּטֵּה, בְּנָחַשׁ עָלֵי צוּר אֲצֵל הַמַּיִם.

בְּאוּלְחֹרֵב בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרָג, אָמַר לִיה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, (שְׁמוֹת ט"ז) וְהִפִּיתָ בְּצוּר הַמַּטֵּה אֵינְצִטְרִיךָ הָכָא וְהִפִּיתָ לְאֵלוֹ בְּאוֹתוֹ צוּר וְלֹא בְּנָחַשׁ. אָמַר מַשָּׁה יִתִּיר אֵינְצִטְרִיךָ הָכָא, אָנָּא חָמֵי מַיִם דְּבַעֲיִין לְשִׁטְפָה. אֲמַאי, (שְׁמוֹת ט"ז) הִנְנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהִפִּיתָ בְּצוּר. אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה, עֲדִין בְּמַרְיָבָה עֲתִידִין הַמַּיִם לְקַטְרָג יוֹתֵר, שְׁהֶם מַיִם עֲכוּרִים רְעִים וְזִדּוּנִים וְזִדּוּגוֹ בְּהֶם יִשְׂרָאֵל בְּגֻלוֹי לְעֵינֵיהוֹן. וְאוֹתָהּ שְׁעָה אֵינְצִטְרִיךָ הַמַּטֵּה וְהִתִּיר עֲלֵיהֶם הַנָּחַשׁ בְּגֻלוֹי לְעֵינֵיהֶם, וַיִּתְקַדֵּשׁ שְׁמֵי. הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, לְהַקְדִּישְׁנִי בְּמַיִם לְעֵינֵיהֶם. מַהוּ לְעֵינֵיהֶם, דְּבָר שְׁנִזְדוּגוֹ בְּהֶם בְּגֻלוֹי.

תְּאִחְזִי, הָכִי חָמָא דְדוּ. דְכַתִּיב, (תְּהִלִּים קכ"ד) לִגְלִי ה' שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוֹם עֲלֵינוּ אָדָם, זֶה פְּרַעְיָה. (תְּהִלִּים קכ"ד) אָזִי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזִּדּוּנִים כְּדָאמְרִינָן, וְכַתִּיב (תְּהִלִּים קכ"ד) נַפְשֵׁנוּ כְּצַפּוֹר נִמְלָטָה מִפַּח יוֹקָשִׁים.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, מַה רָאָה מַשָּׁה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה שְׁלֹא עָשָׂה בְּנָחַשׁ, אֲלָא יִשְׂרָאֵל הָיוּ דוֹחֲקִים לְמַשָּׁה, תְּנָה לָנוּ מַיִם, נְתִיעֵץ וְאָמַר. קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לִי, עֲמוּד בְּנָחַשׁ וְאַנָּא חָמֵי דְאֵין גְּזִירָה לְנָחַשׁ בְּמַיִם אֲלָא בְּעָפָר.

כתוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוכי
ר' בניהו שמואלי שליט"א

אמר רבי יהודה מהבא, (בראשית ג) ועפר תאכל כל ימי חייך משמע דעפר ייכול כל יומי, אבל לא במיא. וישראל דחקין לי, ואף על גב דיתעביד ניסא, לא יתעביד באתר דא, אלא אתחקק בעפרא ולא במיא. דכתיב (שמות ד) וישליכהו ארצה ויהי לנחש. ועור בדא אתחקק במיא במרה, ופבר עבד ניסא בהאי, דאתעביד זמנא אחרא. דכתיב, (במדבר כ) ויך את הסלע במטהו פעמים. אמר ליה קדשא בריך הוא, משה (במדבר כ) יען לא האמנתם פי לתקדישני, דחשבתון דלא יכיל נחש במים. (במדבר כ) לכן לא תביאו: (עד כאן מההשמטות).

מאי טעמא. משום דמחוקק פנסין הנה, ושמא קדישא עלאה רשימא ביה. בקדמיתא נחש, כמה דאתמר, (משלי ל) דרך נחש עלי צור. נחש, הא אתידע דאתער צור. (נ"א ואתמר צור) באן אתר אתגלי, הכא אתגלי דכתיב הנני עומד לפניך שם על הצור. ומאן צור. כמה דאת אמר (דברים לב) הצור תמים פעלו, ותמן ידע משה היך קאים נחש עלי צור. והא אוקימנא מלי.

אמר רבי יהודה, אי לישתיק קרא יאות שאילתא. אלא הא כתיב, והכית בצור ויצאו ממנו מים. אמר ליה, ודאי הכי הוא, דלית לך כל שמא ושמא, מאיננון שמיהן קדישין דקודשא בריך הוא, דלא עבד נסין וגבוראן, ואפיק כלא דאצטריך לעלמא, כל שפן לאפקא הכא מיא.

אמר ליה, אי הכי, הא כתיב, (תהלים עח) הן הכה צור ויזובו מים. מאן מחי לשמיה. אמר ליה, פטישא חריפא, בקטרוי ידיע, ואת שאיל דא. אלא תא חזי, בכל אתר צור גבורה, וכד בעי קדשא בריך הוא למחאה, או לאלקאה, אתער גבורה דא ויהוא גבורה מחי ולקי, ודא הוא דכתיב, הן הכה צור ויזובו מים. ואי לאו דאתער צור, ולקי באתר דאצטריך, לא נביעין מיא.

אמר ליה, אי הכי, הא כתיב, (דברים לב) צור ילדה תשני. ותנינן מאי תשני, פלומר חלשת ליה. אמר ליה ודאי הכי הוא, דאלמלי ינדעון חייביא, דהאי צור זמינא לאתערא לקבליהו, ולאלקאה לון, ימנעון מלמיחב קמיה, אלא חלשא איהי בעינייהו, הואיל ולא מסתכלי בה, ולא מסתכלי בארחהו (ס"א בכרסיהו) ועל דא צור ילדה תשני.

רבי אבא אמר, אית צור, ואית צור, מסטרא דצור עלאה, נפק צור אחרא. ומאי צור עלאה. צור דכל צורים. ומאי איהו, תהוא דאולידת לישראל, דכתיב צור ילדה תשני. דהא מסטרא דצור עלאה דלעילא, נפקא צור אחרא. מסטרא דאימא, נפקא גבורה.

ואילא הא כהא דאמר רבי אלעזר, כתיב (תהלים קו) מי ימלל גבורות יי. מאי גבורות יי. לאכללא אימא עלאה דכלא, דאף על גב דלאו איהי דינא, מסטרהא אשתכח, דהא מסטרהא (דף ט"ד ע"ב) גבורה אשתכח, ובגיני כן צור עלאה אקרי. (דברים לב) ותשפח אל מחוללה, דא נהירו דאבא. מאי ניהו. חסד עלאה, דאיהו נהירו דאבא.

תו אמר רבי אבא, מים בכל מקום, הא ידיעא, וקודשא בריך הוא כהאי צור אתער לארקא מיא, דהא לא אתחזי, (אלא מגדולה) ודא הוא את וניסא דקודשא בריך הוא. ועל דא שבת דוד ואמר, (תהלים קיד) ההפכי הצור אגם מים וגו'. ומשמע ההפכי, דהא לאו ארחוי דצור כנה.

וְעַל דָּא, בְּצוּר עֲלָאָה, אֲפִיק מְיָא מֵאַתְר דְּלִתְתָא. וּמַה שְׁמִיָּה דִּיהוּא דְּלִתְתָא. סְלַע. דְּכְתִיב,
(במדבר כ) וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מַיִם מִן הַסֵּלַע. וּבְמַה אֲפִיק הַאי סְלַע מְיָא. בְּחִילָא דְצוּר דְּלַעִילָא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, (דברים לב) הַצּוּר תְּמִים פְּעֵלוּ מְאִי מִשְׁמַע הַצּוּר תְּמִים פְּעֵלוּ. דְּאִתְהַפְּקוּ צוּר,
לְמַעַבְד פְּעֵלוּ דְתְּמִים. וּמְאִי אִיהוּ. אֲבָרְהָם. דְּכְתִיב בֵּיהּ (בראשית יז) הִתְהַלַּךְ לִפְנֵי וְהָיָה תְּמִים. וְדָא
הוּא הַהֲפֵכִי הַצּוּר אֲנָם מַיִם, וּמִשְׁמַע תְּמִים פְּעֵלוּ, וְדָא אֲבָרְהָם.

בְּשַׁעֲתָא דָּא, אִתְהַדַּר הַצּוּר, תְּמִים. בְּשַׁעֲתָא אַחְרָא תְּנִינָא, כַּד (אֲתַעֲנֵשׁ) בְּעָא מִשָּׁה לְאַפְקָא מְיָא
בְּהַאי צוּר, בְּחֻבְיָהּ דִּישְׂרָאֵל, לָא אִתְהַדַּר תְּמִים, כְּקַדְמִיתָא. בֵּיהּ זְמַנָּא, אֲתַרְעַם מִשָּׁה וְאָמַר,
צוּר יְלָדָה תְּשִׁי. כְּלוּמַר, חֲלָשַׁת לִיהּ מִמַּה דְּהָוָה בְּקַדְמִיתָא, דְּבִגְיָנָהּ לָא אֲשַׁתְּכַח תְּמִים הַשְׁתָּא,
וְאִתְעַבִּיד (בֵּיהּ) דִּינָא, מַה דְּלָא הָוָה בְּיוֹמֵי יְלָדָהּ, כְּלוּמַר עוֹלִמְהוּ.

אָמַר רַבִּי אַבְא, מְאִי דְכְתִיב הִישׁ יִי בְּקַרְבְּנוּ אִם אֵין. וְכִי טַפְּשִׁין הוּוּ יִשְׂרָאֵל דְּלָא יַדְעֵי מַלְּהָ דָּא,
וְהָא חָמוּ שְׂכִינְתָא קְמִיָּהּ, וְעַנְנֵי כְבוֹד עָלְיָהּ דְּסַחְרוּן לֹוֹן, וְאִינוּן אָמְרוּ הִישׁ יִי בְּקַרְבְּנוּ אִם אֵין,
גּוֹבְרִין דְּחָמוּ זֵיו יְקָרָא דְּמַלְכִּיהוֹן עַל יְמָא, וְתַנְיָנוּ, רָאִתָּה שְׁפַחָה עַל הַיָּם מַה שְּׁלָא רָאָה יְחֻזְקָאֵל,
אִינוּן אֲשַׁתְּכַחוּ טַפְּשִׁין, וְאָמְרוּ הִישׁ יִי בְּקַרְבְּנוּ אִם אֵין.

אָלָא הָכִי קָאֵמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּעוּ לְמַנְדַּע, בֵּין עֲתִיקָא סְתִימָאָה דְּכָל סְתִימִין, דְּאֲקָרִי אֵין. וּבֵין
זַעִיר אֲפִין דְּאֲקָרִי יִי. וְעַל דָּא, לָא כְּתִיב הִישׁ יִי בְּקַרְבְּנוּ אִם לָא, כְּמַה דְּכְתִיב הִילָךְ בְּתוֹרַתִי אִם
לָא. אָלָא הִישׁ יִי בְּקַרְבְּנוּ אִם אֵין.

אִי הָכִי אֲמַאי אֲתַעֲנֵשׁוּ. אָלָא עַל דְּעַבִּידוּ פְּרוּדָא, וְעַבִּידוּ בְּנִסְיוֹנָא, דְּכְתִיב וְעַל נְסוּתָם אֵת יִי.
אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, אִי הַאי נְשָׂאֵל בְּגוֹנוֹא חַד. וְאִי הַאי נְשָׂאֵל בְּגוֹנוֹא אַחְרָא. וְעַל דָּא מִיד וַיְבֹא עִמְלָק.
וַיְבֹא עִמְלָק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִם. (שמות יז) רַבִּי יוֹסִי פְתַח, (ישעיה לב) אֲשֶׁרִיכֶם זוֹרְעֵי עַל כָּל
מַיִם מִשְׁלַחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר. אֲשֶׁרִיכֶם זוֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם, תַּמָּן תְּנִינּוּ, כְּמַה מַיִם וְכְמַה מַיִם
מִשְׁתַּפְּחִין. זְכַאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל, דְּלִית זְרַעָא לְהוּ, אָלָא עַל הַמַּיִם, דְּכְתִיב וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם,
אִינוּן דְּהוּוּ תַּחוּת עַנְפֵי אֵילָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא.

דְּתַנְיָא, אֵילָנָא אֵית לְקוּדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא, וְהוּא אֵילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיפָא, וּבֵיהּ אֲשַׁתְּכַח מוֹזוֹנָא
לְכֻלָּא. וְהוּא אֲתַחַם בְּתַרְסֵר תַּחוּמִין, בְּמַתְקָלָא, וְאִתְתַּקַּף בְּאַרְבַּע רוּחֵי עֲלָמָא. וְשַׁבְעֵין עַנְפִין
אַחִידִן בֵּיהּ וַיִּשְׂרָאֵל מִשְׁתַּפְּחִי בְּגוֹפָא דְּהוּא אֵילָנָא. וְאִינוּן שַׁבְעֵין עַנְפִין סַחְרָנָא דְּלַהוֹן.

וְהִינּוּ דְכְתִיב, וַיְבֹאוּ אֵילָמָה וְשָׁם שְׁתִּים עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְשַׁבְעִים תְּמָרִים, וְהָא אוּקְמוּדָהּ, וְאִתְמַר
בְּכְמַה אֲתַר. מְאִי וַיַּחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם. אָלָא בְּהוּא זְמַנָּא, שְׁלִטּוֹ עַל אִינוּן מְיָא, דְּאִינוּן תַּחוּת
עַנְפִין דְּאֵילָנָא, דְּאֲקָרוּן (תהלים קכד) הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים. וְעַל דָּא אֲשֶׁרִיכֶם זוֹרְעֵי עַל כָּל מַיִם.

מִשְׁלַחֵי רֶגֶל הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר, אִינוּן תְּרִין פְּתָרֵי שְׁמַאֲלָא, דְּאַחִידִן בְּהוּ עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת,
דְּאֲקָרוּן שׁוֹר וְחַמּוֹר. וְהִינּוּ דְכְתִיב, (בראשית לב) וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחַמּוֹר. בְּגִין דְּלָבָן חַבִּים הָוָה בְּתַרְשִׁין
וּבְאִינוּן פְּתָרִין תַּתְּאִין, וּבְאִינוּן בְּעָא לְאוּבְדָא לִיעֻקֵּב, כְּמַה דְּכְתִיב, (דברים כו) אֲרָמִי אוּבַד אָבִי, וְהָא

אֲתָמָר. וּבְשֵׁי־שִׂרְאֵל זָכָאִין, מִנְשַׁלְחֵי לְהוֹ, וְלֹא יִכְלִי לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהוֹ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב מִנְשַׁלְחֵי רַגְלֵי
הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר הֲלֹא שְׁלִטִי בְהוֹ.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, כַּד מְזַדְּוֹגֵי כְּחֲדָא, לֹא יִכְלִי בְּנֵי עַלְמָא לְמִיקָם בְּהוֹ, וְעַל דָּא